Curs 2007-08 Codi :22839 Assignatura : Didàctica de la Llengua

Titulació, impartició i nombre de crèdits:
(Educació Social , optativa, 2on sem, 3r curs, 4 crèdits

Departament: Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials
Professors: Xavier Fontich Vicens

1. Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

Revisar críticament la noció de llengua per tal de reflexionar sobre els objectius de l'educació lingüística

Conèixer les nocions de varietats lingüístiques (socials i funcionals) per tal de relacionar-les amb el concepte de varietat estàndard, norma lingüística i escriptura

Tenir nocions dels processos relatius a l'adquisició de l'escriptura alfabètica, així com de les propostes constructivistes i socio-funcionals d'ensenyament de l'escrit

Conèixer les propostes d'esenyament-aprenentatge de la llengua a través de tasques comunicatives integrades, així com les propostes translingüístiques i de reflexió metacomunicativa

Reflexionar sobre el rol docent i el rol de la interacció verbal en la construcció del saber lingüístic i saber escrit de l'alumnat adult

2. Blocs temàtics i organització dels continguts

1. Llengua, dialectes i altres varietats lingüístiques.
a. Variació geogràfica, social i funcional de les llengües.
b. Varietat estàndard, norma lingüística i escriptura.
2. Els objectius de l'educació lingüística: de l'adquisició de la norma lingüística a l'ampliació del repertori lingüístic i el desenvolupament de competències comunicatives.
a. Funcions socials de la norma lingüística i de la varietat estàndard. Desigualtat lingüística i diferència social.
b. La noció de repertori lingüístic i comunicatiu.
c. Competència comunicativa: aspectes lingüístics, discursius, sociolingüístics i estratègics.
3. L'adquisició de l'escriptura alfabètica.
a. Què és escriure? Funcions socials i personals de l'escriptura.
b. L'adquisició de l'escrit: processos socials i cognitius
4. Desenvolupament de competències orals i escrites, i propostes didàctiques:
a. De la teoria a la pràctica lingüística: la programació.
b. Els objectius i l'avaluació
c. Els continguts: seqüencialització, propostes d'activitats i materials
d. El rol de qui ensenya
5. Algunes propostes integrades d'educació lingüística
a. L'ensenyament-aprenentatge de la llegua i l'escriptura a través de tasques comunicatives transversals
b. Les propostes translingüístiques i de reflexió metacomunicativa en el marc del multilingüisme.

3. Avaluació

L'avaluació del curs s'obtindrà a partir de les avaluacions parcials següents:

Les notes parcials de les exposicions fetes a classe per part dels alumnes sobre les lectures recomanades.

El treball d'elaboració i d'anàlisi crítica d'una intervenció didàctica en l'àrea de llengua.

Un examen final sobre els aspectes principals que s'han exposat durant el curs.

4. Fonts d'informació bàsica

(Es treballa a partir de dossiers de lectures (les que tenen un asterisc) i a través de la plataforma virtua per proporcionar guions i orientacions per preparar les lectures.l

Bibliografia recomanada

COM ensenyar català als adults. Generalitat de Catalunya. Publicació del Gabinet de Didàctica. Departament de Cultura.
Primer Simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants Eumo Editorial. Vic, 1982.
Segon simposi sobre l'ensenyament del català a no-catalanoparlants. Eumo Editorial. Vic, 1992.
Jornades sobre Llengua i Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura, 1992.
Suport a la Formació d'Adults. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social.
1r i 2n Curs d'Alfabetització d'Adults. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social.
* BERNÁRDEZ, E. (1999): ¿Qué son las lenguas, Madrid: Alianza. Capítol 2.
BLECUA, J.M. (1982): ¿Qué es hablar?, Barcelona: Salvat.
* CALSAMIGLIA, H. (1991): "El estudio del discurso oral, en: Lomas, C. (comp.) (2002): El aprendizaje de la comunicación en las aulas, Barcelona: Piadós.
CANALE, M. (1995): "De la competencia comunicativa a la pedagogía comunicativa del lenguaje", en: Llobera, M. et al. (1995), págs. 63-81.
CASSANY D. Descriure escriure. Empúries. Barc., 1987
COLOMER T., CAMPS A. Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre. Edic. 62- Rosa Sensat. Barc.,1991
COOK-GUMPERZ, J. (ed.) (1986): The social construction of literacy, Cambridge: Cambridge University Press.
CRYSTAL, D. (1987): Enciclopedia del lenguaje de la Universidad de Cambridge, Madrid: Taurus, 1994.
* FERREIRO, E. (1997) Alfabetización. Teoría y práctica. México: Siglo XXI Editores. (Capítol 10)
ç+ Grup EVLANG (UAB) (2000): "Aprendre lelngua (i altres coses) des de la diversitat", Perspectiva escolar, 10.
* FERRER, J. (2001): "La planificació del discurs oral formal", Articles, 23, pp. 99-109.
GUASCH, O. (2001): "El plurilinguisme i la renovació de l'ensenyament de llengua", en: Articles, 23, Barcelona: Graó, págs. 9-21.
JUNYENT, C. (1999) : La diversidad lingüística. Didáctica y recorrido de las lenguas del mundo, Barcelona: Octaedro.
* LOMAS, C. (1999): Cómo enseñar a hacer cosas con palabras. Teoría y práctica de la educación lingüística. Vol. I y II,.Barcelona: Paidós.
LOMAS, C. y A. OSORO (ed.) (1993): El enfoque comunicativo de la enseñanza de la lengua, Barcelona: Paidós.
LOMAS, C., A. OSORO y A. TUSÓN (1993): Ciencias del lenguaje, competencia comunicativa y enseñanza de la lengua, Barcelona: Paidós.
* MARTÍN ROJO, L. (1995): "Escuela y diversidad lingüística: el derecho a la diferencia", en: Textos, 6, Barcelona: Graó.
* PUJOLAR, J. (1997) : De què vas tio?, Barcelona: Empúries.
RAITER, A. (1995) : Lenguaje en uso. Enfoque sociolingüístico, Buenos Aires: A-Z editora.
TUSÓN, A. (1991): "Iguales ante la lengua, desiguales en el uso. Bases sociolingüísticas para el desarrollo discursivo", en: Lomas,. C. (comp.) (2002), págs. 49-66.
TUSON, J. (1996): L'escriptura, Barcelona. Empúries.
* VILA, I. (2001): "Algunes qüestions referides a l'aprenentatge lingüístic de la infància estrangera a Catalunya, Articles 23, pp. 23-28.
* UNAMUNO, V. (2003): Lengua, diversidad sociocultural y escuela. Hacia una educación lingüística crítica. Batrcelona: Graó. Capítol 2.
VV.AA. (1995): Monográfico : "La lengua escrita en las aulas", en: Textos, 5, Barcelona: Graó.